

Bakalářská práce studentky **Sandry Záhové** s názvem „*Příčiny úmrtí královéhradeckého obyvatelstva ve světle matričních záznamů z let 1908–1918*“ si klade za cíl, jak je z názvu zřejmé, analyzovat zápisy v dochovaných druhopisech královéhradeckých matrik zemřelých z uvedeného období, které mj. obsahují záznamy o příčinách úmrtí. K utřídění získaných údajů se autorka rozhodla použít Bertillonovu klasifikaci příčin úmrtí z roku 1899. Hodnocená bakalářská práce tak navazuje na úspěšně obhájenou práci Martina Vašaty, který se zabýval lety 1883-1889 a 1903-1909 a poskytl pro autorku tohoto výzkumu četné informace ke komparaci.

Práce čítá i s textovou přílohou 200 stran. Je třeba vyzdvihnout, že struktura práce je promyšlená. Text ovšem obsahuje místy překlepy (např. zkomolení jména Jiřího Němečka v pozn. 4 a 5, počet vlakových spojení – s. 14) či pravopisné prohřešky (např. královohradecká na s. 10 a královehradecká na s. 11, nejčastější příčinnou na s. 68, interpunkční pochybení). Textu by místy prospěla i stylizační úprava. Podoba citační normy je místy nedodržována (např. pozn. 2, kde schází uvedení citace pramene, či např. pozn. 12 a 13, kdy autorka nezkracovala opakující se zdroj informací). Domnívám se, že na těchto nedostatecích se významně podepsal spěch, ve kterém práce vznikala. První skutečnou konzultaci totiž studentka absolvovala až závěrem března. S ohledem na nepřítomnost vedoucí práce v průběhu měsíce května (byť na to byla studentka včas upozorněna) tak řada pasáží nebyla vůbec konzultována (zejména finální podoba transkripce tabelárního zpracování nashromážděných dat, která jsou prezentována v podobě textové přílohy na s. 82-200).

Po obligatorním úvodu, v němž autorka uvedla cíl a koncepci své bakalářské práce, následuje představení dějin města se zvláštním zřetelem ke sledovanému období. Text je bohužel vystavěn pouze z dostupné literatury. Zde by byl významným přínosem pramenný výzkum, a to zejména v případě hradecké nemocnice, byť základní informace poskytnuté regionální literaturou autorka uvádí v kapitole o lékárnách a zdravotní péči na s. 24–29. Pojednání poté vhodně doplňuje kapitola zaměřující se na tehdejší vývoj hradecké populace, kde se objevují údaje o počtu obyvatelstva ve městě mezi lety 1850–1921. Další dílčí podkapitola poté nastiňuje vývoj v českých zemích.

Na s. 34-76 již autorka prezentuje svůj pramenný výzkum, zachycující zpracování 2 790 matričních zápisů. Autorka data rozdělila do dvou období: zápisy z let 1908-1913 (1 521 zápisů) a záznamy z doby 1. světové války (1 269 záznamů), přičemž základním kritériem členění se jí stal počátek kalendářního roku. I zde se bohužel promítla uspěchanost,

s níž byla práce napsána. Kdyby se studentka tématu věnovala delší období, jistě by např. neporovnávala počet úmrtí za léta 1903-1909, která zpracoval M. Vašata, a 1908-1913, jimž věnovala s ohledem na vybranou dekádu pozornost ona. Při pečlivějším promýšlení souvislostí by si totiž povšimla, dva roky zkoumali oba, a proto je velmi problematické uvést, že „v letech 1903-1909 byla celková úmrtnost v Hradci Králové 834 lidí, což je téměř o polovinu nižší počet než v období 1908-1913.“ (s. 36) Na s. 37 je též třeba upozornit na nevhodně zpracované grafické znázornění počtu zemřelých z let 1908-1913, neboť je zde zachycen „počet zemřelých“, což např. pro rok 1908 podle grafu činí cca 14 osob. Obdobně je toto pochybení zaznamenáno na s. 37 pro léta 1914-1918. Na dalších stranách jsou zachyceny pouze výpočty a procentuální vyjádření úmrtí pro jednotlivé roky, a to podle pohlaví a jednotlivých věkových kategorií. Teprve na s. 47-48 autorka přináší zásadní zjištění, že se snížil počet úmrtí žen, a to s největší pravděpodobností v souvislosti se zkvalitněním gynekologické a porodnické péče. Od strany 65 do s. 74 se vedle dalších tabulek se poté objevují i některé další závěry, které vyplynuly z nashromážděných dat a z komparace s výsledkem výzkumu M. Vašaty. Celkově je jich však málo. I zde by nesmírně prospěl pramenný výzkum písemností týkající se hradecké nemocnice, které by mohly přinést zcela nová zjištění. Protože se autorka překrývá s výzkumem M. Vašaty v případě let 1908 a 1909, uvítala bych komparaci jejích zjištění a jeho závěrů.

V závěru autorka shrnuje své poznatky. Opět se jako její nedůslednost jeví komparace údajů za léta 1908-1913 (za 6 let) a 1914-1918 (za 5 let), kdy autorka konstatuje, že ve druhém období zemřelo „o 252 lidí méně“.

Práci uzavírá soupis pramenů, tvořený pouze použitými druhopisy matrik, a literatury, kde se promítá nejednotnost v použité citační normě. Více než polovinu práce poté tvoří již vzpomínaná textová příloha. Lze jen litovat, že autorka nepřipojila žádnou obrazovou přílohu.

Předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.